

"หมอประเวศ" ชี้จุดอ่อนเรียนจบไทย "ทำงานไม่เป็น-ไม่อดทน-ขาดความรับผิดชอบ" แนะนำ 3 ทางเลือกจัดการศึกษา

นำเสนอเมื่อ : 21 พ.ค. 2559

หมอประเวศเดินทางมาคณะทำงานยุทธศาสตร์หวังปลดล็อกข้อจำกัดการเรียนรู้อันจุดอ่อนผู้จบการศึกษาไทย “ทำงานไม่เป็น-ไม่อดทน - ขาดความรับผิดชอบ” ดึงกรณี 3 กรณีทางเลือกจัดการศึกษา “โฮมสคูล-สถานประกอบการ - ชุมชน” เพื่อตอบโจทยความต้องการที่หลากหลาย

ที่โรงแรมเดอะ สุโกศล กรุงเทพฯ สำนักสนับสนุนสุขภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับสถาบันวิจัยระบบการศึกษา มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์ (มสส.) และสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) จัดประชุมเวทีการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ในหัวข้อ “ทางเลือกของการเรียนรู้” เมื่อวันที่ 16 พ.ค. ที่ผ่านมา โดยนำเสนอกรณีศึกษาทางเลือกของการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการศึกษาเครือข่ายบ้านเรียน (Home school) การจัดการศึกษาโดยสถานประกอบการ และการจัดการศึกษาเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนโดยวิทยาลัยชุมชน

ศ.นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส ประธานที่ประชุม กล่าวว่า ประเทศไทยใช้ระบบการศึกษาทางเดียวมานาน ซึ่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการที่ดี แต่ในทางปฏิบัติยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ซึ่งการเรียนรู้อาจจะต้องมีหลากหลายทางเลือก เพราะแต่ละคนไม่เหมือนกัน **จุดอ่อนของผู้ที่จบการศึกษาในระบบของไทย คือ ทำงานไม่เป็น ไม่อดทน และไม่รับผิดชอบ แต่เราจะพบว่าทักษะทั้ง 3 อย่างนี้มีอยู่ในผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ** ดังนั้น ถ้ามีแหล่งการศึกษาที่เรียนไปด้วยทำงานไปด้วย จะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งในปัจจุบันมีทางเลือกของการเรียนรู้หลากหลายช่องทาง เช่น เครือข่ายบ้านเรียนที่กลุ่มพ่อแม่เป็นผู้จัดการศึกษาตามความสนใจของผู้เรียน การจัดการศึกษาของภาคเอกชนเพื่อสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน ขณะนี้มีภาคเอกชนกว่า 400,000 แห่ง ก็จะเป็นการเรียนรู้ออนไลน์ที่สำคัญ รวมถึงรูปแบบวิทยาลัยชุมชนที่เน้นการเรียนรู้ออกจากข้างล่างขึ้นบนเพื่อผลิตบุคลากรได้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

“การแก้ปัญหาในเรื่องการศึกษาแบบเดิม ๆ มักติดขัดระเบียบทางราชการ หากเราสามารถรวบรวมผู้ที่มีศักยภาพในสังคม เพื่อจัดตั้งเป็นคณะทำงานยุทธศาสตร์เพื่อการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ พร้อมกับศึกษาถึงแนวทางที่จะปลดล็อกในเรื่องต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงความร่วมมือจากทุกภาคส่วน น่าจะทำให้การแก้ปัญหาเกิดเป็นรูปธรรมขึ้นจริงได้” ศ.นพ.ประเวศ กล่าว

นางกนกพร สบายใจ รองเลขาธิการสมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย เครือข่ายบ้านเรียน กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน หรือ Home School เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นตัวตั้งโดยสามารถจัดการศึกษาได้ถึง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อช่วยลดช่องว่างการเรียนรู้โรงเรียนในระบบที่ไม่สามารถตอบโจทย์ความหลากหลายของผู้เรียน อย่างไรก็ตามแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกสามารถทำได้ตามกฎหมายแต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีหน่วยงานของรัฐดูแลอย่างเป็นระบบเท่าที่ควร

นางสุภาวดี หุตะสิงห์ ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า เนื่องจากภาคธุรกิจมีการแข่งขันกันสูงและต้องการพนักงานที่ตรงกับสายงานของบริษัท ขณะเดียวกันยังเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส จึงได้ริเริ่มจัดการศึกษาในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ขึ้นในสถานประกอบการ หลักสูตร ปวช. 2 วิชา คือ วิชาพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีก และ วิชาอุตสาหกรรมสาขาอาหารและโภชนาการ โดยจะเรียนวิชาการสัปดาห์ละ 2 วัน และฝึกปฏิบัติจริงที่ร้านสาขา 4 วัน จบแล้วมีงานทำบรรจุเป็นพนักงานของเอสแอนด์พี ปัจจุบันเปิดรับเป็นรุ่นที่ 10 แล้ว มีนักเรียนเฉลี่ยปีละ 200 - 250 คน ทั้งนี้ ได้มีระบบแนะแนวและการทดลองเรียนที่ร้านเพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนเข้าสู่ระบบของศูนย์การเรียนรู้ทำให้ลดจำนวนการหลุดออกจากระบบของผู้เรียน

นายศิริพงษ์ จริยาวิญญู ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว กล่าวว่า วิทยาลัยเปิดสอนในระดับอนุปริญญา เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับคนในชุมชนได้เรียนใกล้บ้าน โดยหลักสูตรการสอนจะมาจากความต้องการของผู้เรียนที่ตรงกับแนวโน้มการมีงานทำในชุมชน เช่น โลจิสติกส์และการค้าชายแดน การสาธารณสุขชุมชน การเกษตรอินทรีย์ ภาษากัมพูชาเพื่อผู้ประกอบการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคในการพัฒนาวิทยาลัยชุมชน คือ การขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา และการรับรองมาตรฐานของหลักสูตร จึงอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเขามาช่วยจัดการในสวนนี้ด้วย

นางเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สสส. กล่าวว่า เวทีนี้เป็นการรวบรวมกรณีศึกษาที่ดี ปัญหา และช่องว่างที่เกิดขึ้นเพื่อนำสู่การจัดการ ซึ่งมีทั้งกรณีศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ โดยจะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อวางยุทธศาสตร์และมีความยืดหยุ่นไม่เป็นทางการเพื่อเชื่อมโยงทั้งตัวระบบและองค์ความรู้ในการทำงานร่วมกัน

ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ผู้บริหารสูงสุดโรงเรียนสัตยาไส กล่าวว่า มนุษย์เราทุกคนต้องการความสุข มันไม่เกิดประโยชน์อะไรหากการเรียนรู้เต็มไปด้วยความเครียด เด็กจะเบื่อและกลายเป็นการเรียนรู้ที่ล้มเหลว จึงต้องสร้างความสุขให้กับนักเรียน โดยให้โอกาสเด็กทุกคนได้ทำในสิ่งที่อยากทำ อยากเรียน ซึ่งระบบการศึกษาในปัจจุบันยังต้องให้เรียนรู้เพื่อสอบโอเน็ต ดังนั้น วิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขควรเริ่มต้นจากสิ่งที่เด็กชอบ สิ่งที่ได้รัก แล้วค่อยบูรณาการกับสิ่งอื่น ๆ เข้าไป เช่น บูรณาการกับวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ครูจึงมีบทบาทสำคัญเพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้สนุก เข้าใจและก้าวหน้าไปด้วย